

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא עה.

עין משפט
נר מצוה

קסד א ב ג מ"י פ"י
מהל' מלוה וזה
הל' ג ד סמג לאוין קלג
טוש"ע י"ד פ"י קסג סעיף
א:
קסד ד מ"י שם הל' ג
טוש"ע שם סעיף
ב:
קסד ה מ"י שם הל' ג
טוש"ע שם סעיף א
בהג"ה ודלא כהלל:
קסד ו מ"י שם טוש"ע
שם סעיף ב:
קסד ז מ"י שם עיין
במ"מ סמג שם
טוש"ע שם סעיף א וסעיף
ב וע"ש צ"ל:
קסד ח מ"י פ"י מהל'
גמרה הל' י סמג
לאוין פה [אכל הפוסקים
השמיטתו מטעם שכתב
הב"י בא"ח ס"ס סתקין]:
קע ט מ"י פ"ד מהל'
מלוה וזה הל' ט
סמג לאוין קלג טוש"ע י"ד
פ"י קס סעיף ח:
קעא י מ"י שם הל' ח
טוש"ע שם סעיף
ח:
קעב כ מ"י פ"י מהל'
מלוה וזה הל' יא
סמג לאוין קלג טוש"ע י"ד
פ"י קס סעיף ט:

הלויני בור חטין ואני אתן לך לגורן אסור. דחיישין שמא
מתיקר אע"פ שאין רגיל להתיקר:

ולאית הלבנת בוותיה. ונראה דהשתא קי"ל כר' יצחק דאפילו
שאין לו אלא סאה ליה הימנו כמה כורין דצרייתא דרבי חייא

HebrewBooks.org ©Mozman Publishers. No commercial use allowed.

הלויני בור חטין וקוצץ לו דמים הוזלו נותן
לו חטים הוקרו נותן דמיהם והלא קצין
אמר רב ששת הכי קאמר יאם לא קצין
הוזלו נוטל חטין הוקרו נותן דמיהם:
מתני' לא יאמר אדם לחבירו הלויני בור
חטין ואני אתן לך לגורן יאבל אומר לו
הלויני עד שיבא בני או עד שאמצא מפתח
והלל אומר וכן היה הלל אומר הלא תלוה
אשה כבר לחברתה עד שתעשיה דמים
שמא יוקרו חטין ונמצאו באות לידי רבית:
גמ' אמר רב הונא יש לו סאה ליה סאה
סאתים ליה סאתים ר' יצחק אומר ואפי' יש
לו סאה ליה עליה כמה כורין תני ר' חייא
לסיועיה לרבי יצחק טיפת יין אין לו טיפת
שמן אין לו הא יש לו ליה עליה כמה
טיפין: והלל אומר: אמר רב נחמן אמר
שמואל הלכה כדברי הלל ולית הלכתא
בוותיה: וכן היה הלל אומר לא תלוה
אשה [וכו'] אמר רב יהודה אמר שמואל
זו דברי הלל אבל חכמים אומרים ולוים
סתם ופורעים סתם ואמר רב יהודה אמר
שמואל חבני חבורה המקפידין זה על זה
עוברין משום מדה ומשום משקל ומשום
מנין ומשום לוין ופורעין ב"ט וכדברי הלל
אף משום רבית ואמר רב יהודה אמר
שמואל תלמודי חכמים מותרים ללוות זה
מזה ברבית מאי טעמא מידע ידעי דרבית
אסורה ומתנה הוא דיהבו אהרדי א"ל שמואל
לאבוב בר איהי הלויני מאה פלפלין במאה
ועשרין פלפלין ואריך אמר רב יהודה אמר
רב מותר לו לאדם להלוות בניו ובני ביתו
ברבית כדי להטעימן טעם רבית ואלאו
מילתא היא משום דאית למסר: **מתני'** אומר
אדם לחבירו נכש עמי ואנכש עמך עמך
כל

וקוצץ לו דמים. כך וכך דמים כשער של עכשיו אתן לך וקאמר
תנא דאם הוזלו נוטל חטין. והיינו דפרכין והלא קצץ וכי הוזלו נמי
יטול דמים שקצץ דהא כמו אחסיה וזו הלא: **מתני'** אכל אומר
הלויני עד שיבא בני. דכיון דיש לו שפיר דמי דהא סאה בנאה

דבנן הוא דלאו נשך דלורייתא וכי
יש לו לא גזר: **גמ'** כמה כורין.
דכל מלא ומלא אמרינן זו תהא תחתיה
שהרי אינה קנויה למלוה ובידו לאוכלה
ולמוכרה ונמצאת אותה שלום ומקקת
על פירות שבשוק חו פנויה ללוות
עליה ובשלוה כל אחת ואחת ליה בהיתר
דהא אילו ליה סאה אחת ואכלה ואכל
גם הראשונה הואיל כשלוה בהיתר
לוי ישלם חטין הכא נמי כשלוה בהיתר
לוי כל סאה וסאה שהרי זו עומדת:
לוי. ככרות סתם בלא קצית דמים
שלא החמירו לדקדק באיסור סאה
בסאה כל כך: **בני חבורה.** הולכין
בדרך או יושבין בצית אחד איש
לסעודת עצמו: **המקפידים זה על זה.**
שאין מוחלין על דבר מועט
ומקפידין להלוות זה את זה במדה
במשקל ובמנין: **עוברין.** שבצמות
וימים טובים: **משום לוין ופורעים.**
דמנן במסכת שבת (דף קמח.) ובלבד
שלא יאמר לו הלויני והתם מפרש
טעמא שמא יכמוז: ואריך. ושפיר
דמי דמתנה בעלמא הוא ולא רבית.
אריך טוב ודומה לו בספר עזרא
(ד) וערות מלכא לא אריך לנא למחוי
ופירושו גנות המלך לא יפה לנו לראות:
להטעימן. שדעו כמה מנכער ומיאל
הנזתו ויבינו כמה עונשו גדול:
למסר. להרגיל שיחמוד לבס השכר:
מתני' נכש עמי. היום ואני אנכש
עמך למחר: **נכוש.** שרקלי"ר בע"ז:
עזר. חפור: **אכל לא יאמר לו**
נכש עמי היום ואעזור עמך לומן
פלוגי. פעמים שזו קשה מזה ויש כאן אגר
נטר ליה בשכר שממתינו לו על שער
פעולתו עד איתו זמן הוא מקבל
עליו מלאכה שהיא קשה מזה:
כל

עמי ואעזור עמך ולא יאמר לו נכש עמי ואעזור עמך עמך
כל

נריך אכל כשאמר לקחת כ' גם אני אטול כ' מראה שמדקדק ומקפיד על המנין והיו עובדא דחול כעין משא ומתן ואי נמי שרי
בפי האי גוונא נעמיד כגון שאמר ליה המתן עד שאמנה לך האגוזים שאתה נוטל ואטול גם אני כמניינם וכן כעין זה במדה ובמשקל
אסור ועוד מפרש בה"ג איסור מנין צענין אחר בהלכות י"ט הולך אדם אכל רועה הרגיל וכו' ברייתא בס"פ אין לדין (ב"ב טז.) עד ואמר
תן לי עשרים ביצים ועשרים אגוזים שכן דרך צעה"ב להיות מונה בתוך ביתו עשרה אפרסקין כ' רמונים ובלבד שלא יזכיר לו סכום
מנין רש"א אומר ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח סכום מנין דכי הוה נקיט מיניה שימתא והשתא נקט מיניה ארבעים לא לימא ליה
מלי ליה מלא ונראה דהטעם כיון שזא לדקדק בצמנאם החשבון אסור שאין זה דרך צעה"ב כי אין רגיל לדקדק בצמנאם החשבונות
כעין זה וחומרא גדולה היא ונראה דדוקא כשנותנין ק' אגוזים בפרטה או אסור דלי חשבון של ק' לא שייך לנמנא דמים אין נראה
שיהא אסור וסכום מקח פ"י בה"ג כי הוה נקיט מיניה חמשה דנקי והשתא נקיט מיניה צדנקי לא לימא ליה מלא לי צדינר ונראה
שלא פ"י כן בשביל שיהא מותר אם לקח הימנו שזה דינר צידד לומר הרי יש דינר ולא יאסור אלא דוקא שמדקדק לנמנא במילוי הדינר
דפשיטא דהא נמי אסור ומה שפ"י כן בה"ג דשמא היה פשוט זה יומר לאסור שמוכר סכום המקח שלוקח עכשיו ו"ר"ח גרס במסכת
ביצה סכום מקח במילתיה דת"ק סכום מנין במילתיה דרש"א אכל תוספתא"י כתוב כמו בה"ג אכל בספר שלנו סכום מדה במילתיה
דת"ק סכום מקח במילתיה דרש"א ואין נראה דלפי גרסא זו לא מצינו איסור מנין לא במשנה ולא בברייתא וא"כ מנ"ל לשמואל איסור
מנין דקאמר עוברין משום מנין דמשמע שאיסור ידוע לנו כמו מדה ומשקל:

ומשום לוין ופורעין ב"ט. אסור לומר לחבירו לשון הלואה ופריעה אלא יש לו לומר לשון שאלה וחזרה והם אינם רואים
לומר כן לשון שאלה משמע דהדר צענייה ומחשב בלבו השואל שאם יזכור לשון שאלה שיחזיר מיד וי"מ
די"ט לא קאי אלא אלוין ופורעין אכל עוברים משום מדה ומשקל ומנין נקט לענין גזל ואי אפשר לומר כן בדפדק שאל (שם דף קמט.)
מיימי לה התם לענין שבת: **ובדברי ה"ג אף משום רבית.** דוקא במקפידים (אסרי צ"ה) [אסר הלל] כדאמרין בני חבורה המקפידים
אכל סאתים מקפידים שרי אע"ג דבמתני' איירי בסתם בני אדם סתם בני אדם הם מקפידים ולא מחלי על מה שנתיקר וזהו יומר אלא משום
שכר הלואה ורובן שרי אפי' במקפידין דמחלי על דבר מועט ונותנין שלא בתורת רבית ואפי' לא מחלי איכא דטעמא דרבינן דשרי
לפי שלא החמירו באיסור סאה בנאה כ"כ לאסור אפי' ככרות כדפי' בקונטרס לעיל ואין להקשות כיון דסתם בני אדם מקפידין אמאי נקטו
שמואל בני חבורה המקפידים ולא נקט בסתם בני אדם דנקט בני חבורה שרגילין ללוות זה מזה ואין נזכרים לדקדק כל שעה ועושין
צ"ט כמנהגם בחול וגם אין נזכרים לעשות דמים על הככרות כל שעה כשלוים זה מזה לפי שרגילין תמיד ללוות זה מזה ואין יכולין
ליזהר אע"פ שפ"י לעיל דאפילו ציד אסור לשקול בשר בני חבורה המקפידים ובמסכת ביצה (דף כח.) שרי לבטח שאינו אומן התם לא
היו כסתם בני אדם החשובין במקפידים דאין טעם מקפיד אכל הרגיל ליקח ממנו ואין לפרש דסתם בני אדם כאין מקפידין דמו ומתניחין
דאסר הלל נוקי דוקא במקפידים דהא אמרינן בפרק שואל (שם דף קמח.) וכן אשה שואלת מחזירתה ככרות ובלבד שלא תאמר לה
הלויני ופרכין בגמרא בשבת הוא דאסור הא בחול שפיר דמי לימא מתניחין דלא כהלל ומאי קושיא ההיא בסתם בני אדם דלא קפדי
והלל לא אסר אלא דוקא במקפידין:

מתנה בעלמא קא ייהי אהרדי. נראה דוקא דבר מועט שידוע בלבו שהיה נותן לו בלאו הכי ואפילו מתנה מועטת דוקא בת"ח:
ערב